

Астапова О. В.

ВИМОГИ ДО СУЧАСНИХ ТЕРМІНІВ

Поділяючи думку багатьох дослідників, ми будемо виходити з розуміння, що терміни (від латинського слова межа, кордон) – це слова або словосполучення, які створюються для точного вираження відомих у світі спеціальних понять певної галузі науки, виробництва, процесів, явищ, предметів і вживаються у специфічній сфері мовлення. Термін не тільки позначає предмет, а й обов’язково ґрунтується на визначенні. Тому головною ознакою мови професійного спілкування є наявність термінології, притаманної тій чи іншій професії, та професіоналізмів.

Оскільки терміни, що обслуговують кожен галузь науки, є засобом вираження системи понять у сфері наукової думки, а, за словами О.Реформатського, “мова в науці не випадковий інгредієнт, а структурний елемент” і “мова “входить” структурно в науку перш за все як термінологія”, то можемо стверджувати, що кожен термін є невід’ємним елементом термінологічної системи, якщо під системою розуміти сукупність елементів цілого, між котрими існує особливий та тісний зв’язок. Сукупність зв’язків у межах такого цілого визначає його структуру. Таким чином, системність є однією з найважливіших умов існування терміна.

Аналізуючи роботи таких термінологів, як К.Я. Авербух, А.С. Герд, В.В. Налимов та інших, можемо виділити такі сучасні вимоги до термінів:

1. Терміни повинні відповідати нормам і правилам національної мови.
2. Терміни мають бути однозначними.
3. Термін має називати тільки одне наукове або технічне поняття, а поняттю має відповідати тільки один термін.
4. Термін має бути мотивованим.
5. Терміни мають бути точними.
6. Інтернаціональність термінів.
7. Відсутність синонімів.
8. Використовуючи той чи інший термін, фахівець повинен дотримуватися правил утворення похідних від нього форм, напр., листопад (місяць), листопада; але листопад (процес), листопаду.
9. Якщо певний термін, ужитий у тексті документа або наукової праці, викликає сумнів, то варто перевірити його написання чи тлумачення за словником.

Отже, з поширенням використання української мови на підприємствах та в установах помітно збагачується словник професійної термінології новою науково-технічною, соціально-політичною лексикою. Кожна галузь науки оперує своїми термінами, що становлять суть термінологічної системи певної науки. Безумовно, усі вимоги до сучасних термінів відіграють дуже важливу роль у формуванні і розвитку поняттєвого апарату будь – якої галузі науки, але головне правило, на нашу думку, таке: використовувати треба лише ті терміни, значення яких можна впевнено пояснити. А щоб досягти значних успіхів у професійній діяльності, необхідно досконало володіти мовою професійного спілкування.

Робота виконана під керівництвом доц. кафедри українознавства і політології Чуєшкової О. В.